

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5CdoR/12/2023
Identifikačné číslo spisu: 3519200292
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:3519200292.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej vo veci starostlivosti o maloletého L. J., narodeného XX. K. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa matky R. Š., narodenej XX. C. XXXX, G., T. X, zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Mariánom Kropajom, PhD., Piešťany, Mudroňova 7356/51, IČO: 42 291 593, a otca B. J., narodeného XX. C. XXXX, C. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Šimonom Cibulkom, Trenčín, Hodžova 53, IČO:42 373 646, za účasti Úradu komisára pre deti, Bratislava, Odborárske námestie 3, IČO: 50 159 399 a starých rodičov J. J. a Y. J., obaja C. XXX, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na bývalom Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 11P/6/2019, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 09. novembra 2022 sp. zn. 5CoP/56/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozsudkom č. k. 11P/6/2019-644 zo dňa 10. februára 2022 vo výroku I. zveril maloletého L. J., narodeného XX. K. XXXX do osobnej starostlivosti matky s tým, že právo zastupovať maloletého a spravovať majetok maloletého majú obaja rodičia. Výrokom II. zaviazal otca prispievať na výživu maloletého L. sumou 50,00 eur mesačne k rukám matky, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, s účinnosťou od podania návrhu. Výrokom III. uložil rodičom maloletého a maloletému L. povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu, psychologickému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Myjava, pracovisko Nové Mesto nad Váhom, so sídlom Klčové 32, každý pondelok od 15:30 hod. do 17:30 hod., počas 3 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Výrokom IV. rozhodol, že po skončení realizácie výchovného opatrenia je otec oprávnený stretávať sa s maloletým L., každý párný víkend od piatka v čase od 15:30 hod. do nedele do 18:00 hod. Výrokom V. upravil, že otec si maloletého v určenom čase vyzdvihne v mieste bydliska matky a v určenom čase maloletého matke odovzdá v mieste bydliska matky. Výrokom VI. zaviazal matku maloletého na stretnutie s otcom včas a

riadne pripraviť a otcovi odovzdať. Výrokom VII. návrh starých rodičov na úpravu stretávania s maloletým L. súd zamietol. Výrokom VIII. súd konanie o návrhu otca na zmenu zverenia vylúčil na samostatné konanie. Výrokom IX. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Navrhovateľka podaným návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 01. februára 2019 žiadala, aby súd rozhodol o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému L. J., narodenému XX. K. XXXX, tak, že maloletý bude zverený do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia budú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otca súd zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou vo výške 100,00 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, s účinnosťou od podania návrhu. Zároveň súd upraví stretávanie otca s maloletým, a to každú sobotu v párnom týždni v čase od 8:00 hod. do 19:00 hod. a každú nedeľu v párnom týždni v čase od 8:00 hod. do 19:00 hod. a každú stredu v nepárnom týždni v čase od 15:00 hod. do 19:00 hod.

1.2. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že maloletý L., narodený XX. K. XXXX, pochádza zo vzťahu R. Š., rod. A. a B. J.. Rodičia žili v spoločnej domácnosti od roku 2012 do roku 2016, kedy matka odišla s maloletým L. do nájomného bytu v L. C. L. E. pre nehody s otcom maloletého a požívanie alkoholu, po požití ktorého matke vulgárne nadával, osočoval ju a jedenkrát ju udel do tváre. Otec odišiel bývať do C. k svojim rodičom, kde žije doposiaľ. Do roku 2019 sa rodičia striedali v starostlivosti o maloletého. Matka dovtedy nespochybňovala starostlivosť otca o maloletého, potvrdila, že sa otec o maloletého staral riadne, v starostlivosti mu tiež pomáhali jeho rodičia. Alkohol otec požíval, avšak nie vtedy, keď mal maloletého vo svojej starostlivosti. V rovnakom období, ako začala matka udržiavať vzťah s novým partnerom a žiť v spoločnej domácnosti a vo februári 2019 si podala návrh na súd, ktorým žiadala zveriť maloletého do svojej osobnej starostlivosti, otec začal požívať alkohol vo väčšej miere, matke posielal vulgárne sms správy, v ktorých sa jej vyhrážal, vulgárne jej nadával, za čo bol aj postihnutý v priestupkovom konaní. So zverením maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti matky otec nesúhlasil, mal naďalej záujem zabezpečiť starostlivosť o maloletého. Matka vo svojom návrhu pripustila, že ak bude otec abstinovať, bude súhlasiť opäť so striedavou starostlivosťou o maloletého L.. Matke vyčítal, že ho opustila a teraz mu chce vziať aj syna. Konflikty medzi sebou rodičia riešili aj pred maloletým, otec sa voči matke vulgárne správal aj v prítomnosti maloletého. Maloletý tieto hádky rodičov vnímal, nepáčilo sa mu, že otec na matku kričal a nadával jej. Je nepochybné, že otec nereguloval svoje správanie, u otca znalec zistil vyššiu emocionálnu vzrušivosť, má tendenciu reagovať emotívne na podnety,

ktoré sú výrazne frustračnej povahy. Znalec v trestnom konaní tiež zistil, že heteroagresívne správanie otca maloletého spolu s konzumáciou alkoholu mohlo mať dopad na nepohodu, nekvalitu v živote poškodenej matky maloletého. Konanie otca mohla prežívať ako nepríjemné, najmä časté telefonáty, sms - ky, vyhľadávanie jej osoby, resp. údajné sledovanie a urážky v nej mohli vyvolať obavy a strach. Matka maloletého má oslabené vnútorné zdroje na vyrovnávanie sa so záťažou a konanie otca jej mohlo spôsobovať psychickú vyčerpanosť.

1.3. Neodkladným opatrením zo dňa 01. marca 2019 bolo vyhovené návrhu matky; maloletý bol dočasne zverený do jej osobnej starostlivosti a otec mal s maloletým upravený styk. Tiež bol otcovi uložený zákaz priblížiť sa k matke maloletého a akoukoľvek formou ju kontaktovať s výnimkou súdom upravených rodičovských práv a povinností. Pre nerešpektovanie uloženého zákazu otcom, matka podala na otca trestné oznámenie a po vznesení obvinenia bol otec vzatý 21. marca 2019 do väzby. Vychádzajúc aj zo záverov znaleckého posudku v trestnom konaní, kedy u otca nebola zistená závislosť na alkohole a možnosť riešenia maladaptívneho správania otca podrobením sa psychoterapii a sociálnemu výcviku pri úplnej absencii alkoholu, bol otec dňa 11. júna 2019 prepustený z väzby.

1.4. Otec rešpektoval všetky súdom uložené povinnosti v trestnom konaní. Po prepustení z väzby bol rozhodnutím súdu v lete v roku 2019 upravený asistovaný styk otca s maloletým v centre pre deti a rodinu, kedy došlo k obnoveniu vzťahu otca s maloletým. Ďalšie stretávanie maloletého s otcom v domácom prostredí otca a starých rodičov súdnym rozhodnutím upravené nebolo, pred rozhodnutím vo veci samej, sa na pojednávaní rodičia dohodli, že pre budúcu striedavú starostlivosť oboch rodičov o maloletého je potrebné, aby sa maloletý najskôr v domácom prostredí otca a starých rodičov adaptoval, preto sa dohodli na stretávaní otca s maloletým počas každého druhého týždňa bez prespatia, a počas každého druhého víkendu aj s prespatím. Takto nastavené stretávanie riadne prebiehalo do 01. októbra 2019, kedy sa matka na pojednávaní vyjadrila, že maloletý so striedavou osobnou starostlivosťou

nesúhlasí. Od 04. októbra 2019 otcovi neumožnila, aby sa s maloletým stretával, nakoľko sa mal maloletý pred učiteľkou v škôlke vyjadriť, že keď bol maloletý u otca, tento ho fackoval, ubližoval mu, kričal na neho, keď bol u neho. Uvedené tvrdil maloletý L. aj počas výsluchu dňa 15. novembra 2019.

1.5. Súd prvej inštancie v bode 67. odôvodnenia uviedol, že bolo potrebné uviesť, že tieto tvrdenia maloletého sa nezakladajú na pravde, v konaní neboli preukázané. Otec maloletého aj starý otec, ktorý sa v čase stretávania otca s maloletým nachádzal v spoločnej domácnosti uvedené vylúčili. Znalkyňa tiež konštatovala, že maloletý ani raz neuviedol negatívny zážitok s otcom, ktorý sa týkal výsostne jeho. Negatívne tvrdenia voči otcovi sa spájali len so správaním otca voči matke a maloletý uvádzal len nacvičené frázy, ktoré mu matka podsúvala. Otec ma bil, bil mamu. O bitke hovorí maloletý pokojne, otvorene plynule (naučene bez emocionálnych prejavov znaky anhedónie.. odpovedá naučené, nie požadované....opakovanie tiež bez uchopenia významu, napr...od narodenia nenávidím B..”

1.6. Nakoľko otec porušil zákazy uložené mu v trestnom konaní, bol vzatý do väzby 09. novembra 2019, z väzby bol prepustený 10. februára 2020 pri súčasnom uložení primeraných povinností a obmedzení a dohľadu probačného a mediáčného úradníka. Opätovne bolo upravené asistované stretávanie otca s maloletým v centre pre deti a rodiny za účelom obnovenia vzťahu otca s maloletým. K stretávaniu nedošlo. Maloletý otca odmietal a matka nevedela maloletého na stretnutie s otcom pripraviť. Nerealizovalo sa ani súdom uložené psychologické poradenstvo pre maloletého, aby mohol byť opäť sanovaný styk otca s maloletým.

1.7. Znalkyňa potvrdila, že maloletý je ľahko ovplyvniteľný matkou, jeho vzorec správania podlieha výrazovým prejavom matky, jej očakávaniam. Prejavy matkinej spokojnosti sú do veľkej miery u maloletého zdrojom vlastnej spokojnosti, a preto sa usiluje svoje správanie korigovať podľa jej očakávaní. Matka nekoriguje hostilné vyjadrenia o otcovi, formulácie expresívneho charakteru. Naopak, akceptuje ich a neverbálne podporuje expresívne prejavy. Matka maloletého nevytvára príležitosti pre stretnutia maloletého s otcom, nepodporuje maloletého v stretnutiach tak, aby vytvárala o otcovi pozitívny sebaobraz (nehľadá oblasť, v ktorej môže otca pozitívne hodnotiť), ďalším problémom je trvanie zákazu priblíženia otca k matke a preberanie maloletého starým otcom, je narušené tým, že maloletý odmieta i rodinu otca. Na strane otca existuje veľa prekážok, ktoré bez pomoci matky nie je možné eliminovať. Matka vytvára prekážky v interaktívnom vzťahu L. s otcom, vytvára bariéru, pre znovuvytvorenie emocionálneho vzťahu. Matkin emocionálny vzťah je sýtený v novom partnerskom vzťahu a je vďačná skôr za to, že sa vytvára pozitívny vzťah medzi maloletým a X., ktorý má rámec pozitívnych zážitkových kontaktov. Podľa matky je ideálnym modelom výchovnej starostlivosti, aby sa maloletý naviazal na jej súčasného manžela, s ktorým si plánujú budúcnosť do tej miery, že i maloletý v súvislosti s rodinnými plánmi prejavuje radosť, maloletý prania a želania matky automaticky prijíma. Maloletý je citlivo naviazaný na matku, je na nej emocionálne závislý, vzťah s matkou vníma ako obohacujúci a matku ako láskavú bytosť. Citová väzba na otca je negatívna, popiera jeho úlohu vo svojom živote, nazýva otcom X. (súčasný priateľ a manžel matky maloletého). Citovú väzbu s matkou možno charakterizovať ako silnú emočnú pripútanosť a s otcom odpor, emočné odmietanie. Maloletý svojím správaním naznačuje jeho zadefinovanie sociálnych rolí vo svojej rodine, pričom sa viažu na rekonštruovanú rodinu (L., mama, X. - tato, O. - nevlastný brat).

1.8. Maloletý odmieta akýkoľvek kontakt s otcom, dokonca odmieta stretávanie s celou otcovou rodinou). Z hľadiska aktuálneho záujmu dieťaťa nie je žiadúci žiadny kontakt maloletého s otcom (maloletý reaguje na možnosť stretávania sa s otcom averziou, hnevá sa, v hlasovej modalite sú prejavy emocionálnej rozladenosti). Vzťah maloletého s biologickým otcom možno efektívne obnoviť iba s podporou matky maloletého, ktorá však úplne absentuje. Maloletý profiluje otca jednoznačne v negatívnej polohe - čo je vzhľadom k tomu, že s ním trávil aktívne čas (pred uväznením otca), nie je prirodzeným javom.

1.9. Výkonaným dokazovaním bolo preukázané, že zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky je najvhodnejšou možnosťou výchovného prostredia. Maloletý je na starostlivosti matky závislý. Osobné predpoklady matka osvedčuje v dlhodobej výchove a starostlivosti o maloletého od jeho narodenia, poskytuje mu sociálnu a emocionálnu podporu. Pre osobnú starostlivosť a výchovu maloletého má zabezpečené podmienky. Súd preto prihliadnuc na najlepší záujem maloletého zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky s tým, že právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok majú obaja rodičia.

1.10. Pri určení výšky výživného 50,00 eur súd prihliadol na príjmy oboch rodičov, výdavky a

odôvodnené potreby maloletého. Zisťoval pomery na strane rodičov a maloletého. Pokiaľ išlo o stretávanie otca s maloletým, k obnove narušeného vzťahu otca s maloletým je potrebná dlhodobá a intenzívna odborná intervencia. Je nepochybné, že maloletý je vo vzťahu k otcovi negatívny. Uvedené súvisí s tým, že maloletý je negatívne emočne ladený v dôsledku minulého správania otca k matke a tiež vedomým ovplyvňovaním maloletého matkou vo vzťahu k otcovi, ktoré sa stále prenáša a upevňuje prostredníctvom postojov matky k otcovi. Vzťahy medzi rodičmi maloletého sú naďalej rozvrátené, zlepšeni situácie neprispieva ani vedené trestné konanie voči otcovi, ktoré nie je dosiaľ právoplatne skončené. Otec maloletého je vyobrazený negatívnymi emóciami, pričom obsah emócií sa viaže na vzťah matky a otca, nie na obsah vlastných zážitkov. V konaní neboli zistené nevhodné výchovné metódy, ani patologický vzťah maloletého k otcovi a jeho starým rodičom. Maloletý má právo na plnohodnotný kontakt s obidvoma rodičmi.

1.11. Poukazom na uvedené súd nariadil výchovné opatrenie, ktorým uložil rodičom a maloletemu povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu, psychologickému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Myjava, pracovisko Nové Mesto nad Váhom, so sídlom Klčové 32, každý pondelok od 15:30 hod. do 17:30 hod., počas 3 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Nariadenie výchovného opatrenia realizovaného Centrom pre deti a rodiny je v prospech maloletého a jediným spôsobom, ako sanovať narušené rodinné vzťahy, tiež matke maloletého poskytnúť individuálne psychologické poradenstvo za účelom jej motivácie na obnovenie vzťahu otca s maloletým, zlepšenie vzájomnej komunikácie rodičov. Keďže zo správy z centra jednoznačne vyplýva, že matka nerešpektuje rozhodnutia súdu, nezúčastňuje sa stretnutí. Svojím konaním proklamuje, že reálne nemá záujem o riešenie situácie. Pričom maloletý začal spolupracovať s pracovníkmi centra, bolo evidentné, že nastal pokrok vo vzťahu k obnoveniu stretávania s otcom. Sanovať vzťah otca a maloletého je treba cez ich vlastnú skúsenosť a spoločné zážitky, aj využitím asistovaného styku. Po obnovení vzťahu otca s maloletým súd upravil stretávanie otca s maloletým každý párný víkend od piatka v čase od 15:30 hod. do nedele do 18:00 hod.. Poukazom na upravený styk otca s maloletým súd návrh starých rodičov na úpravu stretávania maloletého so starými rodičmi zamietol, keďže otec žije v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi. Starí rodičia tak budú mať priestor sa s maloletým pravidelne stretávať v rozsahu úpravy stretávania otca s maloletým.

1.12. Súd aplikoval ustanovenia § 24 ods. 4, 5, § 37 ods. 2 písm. d), § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku podala odvolanie matka maloletého, ktorá napadla výrok III., IV., V., VI. Krajský súd v Trenčíne rozhodol rozsudkom zo dňa 09. novembra 2022 sp. zn. 5CoP/56/2022 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III. potvrdil a vo výroku IV., V., VI. zmenil tak, že:

Po skončení realizácie výchovného opatrenia je otec oprávnený stretávať sa s mal. L. každý párný víkend od soboty v čase od 09.00 hod. do 15.00 hod. po dobu prvých 3 mesiacov a následne je otec oprávnený stretávať sa s mal. L. každý párný víkend od soboty od 09.00 hod. do nedele do 17.00 hod.

Otec si maloletého v určenom čase vyzdvihne v mieste bydliska matky a v určenom čase maloletého matke odovzdá v mieste bydliska matky.

Matka sa zaväzuje maloletého na stretnutie s otcom včas a riadne pripraviť a otcovi odovzdať.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Krajský súd ako súd odvolací vec prejednal po nariadení pojednávania a po prejednaní veci bez viazanosti na rozsah a dôvody odvolania (§ 65, § 66 CMP), dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné, a preto je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 CSP v zásade ako vecne správny potvrdiť vo vzťahu k nariadenému výchovnému opatreniu v zmysle § 387 ods. 1 CSP a sčasti zmeniť vo vzťahu k úprave styku otca s maloletým podľa § 380 CSP. Rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku I., II. odvolacím napadnutý nebol, a preto je v časti zverenia maloletého a v časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti právoplatný a rozhodovaním odvolacieho súdu nedotknutý.

2.2. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že z vykonaného dokazovania ako aj z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti obidvoch rodičov a len, ak to nie je možné, tak v starostlivosti toho z rodičov, ktorý má na to lepšie predpoklady a ktorý okrem iného uznáva rolu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý

je dobrým rodičom. Obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti, ktoré im vznikli zo zákona narodením dieťaťa, a preto obaja rodičia majú aj rovnaké právo podieľať sa na výchove dieťaťa, pokiaľ na ich strane neexistuje okolnosť, ktorá ich zo starostlivosti o dieťa vylučuje. V konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prioritný záujem dieťaťa, ktorý nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii výchovného prostredia. Posúdenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa je však otázkou právnou nie skutkovou a pre jeho posúdenie je potrebné vychádzať z práv dieťaťa zakotvených predovšetkým v Dohovore o právach dieťaťa, kde z čl. 8 ods. 1 vyplýva, že dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahu so svojimi rodičmi, ale má právo aj na zachovanie svojej totožnosti a rodinných väzkov v súlade so zákonom a vylúčením nezákonných zásahov. Vzťah dieťaťa a rodiča je prirodzeným biologickým vzťahom a každé dieťa potrebuje pre zdravý vývoj pocit spolupatričnosti nielen so svojou matkou, ale aj so svojím otcom. Len ich vzájomné pozitívne pôsobenie v rámci výchovného procesu dáva záruku riadneho vývoja dieťaťa. Výchovné pôsobenie len zo strany jedného rodiča má spravidla za následok nedostatky správania a myslenia.

2.3. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý uložil rodičom a mal. L. povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v psychologickom centre Myjava, pracovisko Nové Mesto nad Váhom je v celom rozsahu správny a korektný. V celom rozsahu sa stotožnil s dôvodmi, pre ktoré súd uložil toto výchovné opatrenie. Jeho cieľom bolo obnoviť narušený vzťah medzi otcom a synom, medzi rodičmi navzájom. Jedine za predpokladu, že matka bude toto opatrenie rešpektovať, dieťa riadne na takéto stretnutie pripraví a poskytne tak pracovníkom s odborným vzdelaním možnosť, aby pomohli maloletému prekonať traumu z minulosti, môže dôjsť k zmene postoja maloletého. Bez toho, aby matka poskytla potrebnú súčinnosť však k tomu nikdy nedôjde. Nie je pravdivé tvrdenie otca v tom smere, že by za túto danú situáciu mohla výlučne matka. Z genézy vzťahov tak ako boli vyššie konštatované vyplýva, že otec neunesol rozchod s matkou dieťaťa a to, že si našla nového partnera a táto situácia sa v konečnom dôsledku odzrkadlila ako v postoji maloletého, ktorý bol pred týmito konfliktmi prakticky v striedavej starostlivosti oboch rodičov. Na druhej strane však s prihliadnutím na čas, kedy k daným konfliktom došlo, možno konštatovať, že je nutné, aby sa vzťahy opätovne napravili. Bez odbornej psychologickkej pomoci to však zrejme nebude možné. Toto je potvrdené aj správami, ktoré predložila samotná matka v konaní ohľadom psychológov a lekárov, ktorých navštívila s maloletým. Na druhej strane však odvolací súd nemohol akceptovať návrhy matky, ktorá žiadala, aby odvolací súd v konaní vypočul maloletého. Z postoja maloletého a konania matky, ktorá za celý čas trvania neodkladného opatrenia nebola ochotná a schopná toto rešpektovať je zřejmé, že takýto výsluch pred odvolacím súdom by prinieslo dieťaťu ďalšiu traumu a nevedlo by k želanému výsledku, nakoľko maloletý potrebuje sústavnú odbornú psychologickú pomoc, ktorá vyžaduje dlhodobú psychologickú a psychiatrickú intervenciu. Je teda zřejmé, že aj prípadný samotný výsluch maloletého pred súdom by potvrdil tvrdenia matky, ktorá odmieta možnosť syna kontaktovať sa s otcom. O tomto svedčia správy opatrovníka, ktoré boli poskytnuté súdu ako aj správy Centra pre deti a rodinu Myjava, pracovisko Nové Mesto nad Váhom, ktoré pokiaľ mali možnosť a pracovali s maloletým presne popísali psychický a fyzický stav u maloletého a zároveň aj pomenovali príčiny, ktoré k tomuto viedli. Tieto okolnosti vyplývajú aj zo znaleckého dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie.

2.4. Nariadené výchovné opatrenie je tak jediným možným spôsobom, aby mohol opätovne otec nadviazať styk s maloletým. Matka je povinná a v záujme vlastnom, ako aj v záujme maloletého dieťaťa rešpektovať nariadené výchovné opatrenie s tým, že odvolací súd považoval obdobie troch mesiacov podrobenia sa odbornému poradenstvu s prihliadnutím na jeho intenzitu, kedy toto sa má uskutočňovať každý pondelok v týždni za dostatočne dlhé nato, aby za predpokladu, že matka ho bude rešpektovať, aj prinieslo želaný výsledok. Preto odvolací súd v tejto časti, teda vo výroku III. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

2.5. Ďalej sa odvolací súd zaoberal stykom otca s maloletým, ktorý súd prvej inštancie stanovil vo výrokoch IV., V., VI. daného rozsudku. Na základe vykonaného a dopĺňovaného dokazovania dospel k záveru, že je potrebné v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť, nakoľko nemožno od počiatku upravovať styk otca s maloletým tak, aby maloletý aj prespával u otca, a preto odvolací súd zvolil ten prístup, že po skončení výchovného opatrenia bude otec oprávnený stretávať sa s maloletým najprv počas soboty v čase od 09.00 hod. do 15.00 hod. po dobu prvých troch mesiacov a následne bude oprávnený stretávať sa s maloletým každý párný víkend od soboty od 09.00 hod. do nedele do 17.00 hod. Povinnosti otca a matky súd ďalej definoval v ďalších výrokoch tohto rozhodnutia ohľadom

vyzdvihnutia a odovzdania maloletého.

3. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletého, ktoré odôvodnila ust. § 420 písm. f) CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. Dovolateľka vytkla súdu prvej inštancie, že odôvodnene žiadala o odročenie pojednávania konaného dňa 10. februára 2022, keďže sa nemohli pojednávania z objektívnych dôvodov zúčastniť. Neboli splnené podmienky na konanie pojednávania, čím súd porušil procesné práva matky.

3.2. Nestotožnila sa ani s postupom súdov nižších stupňov, ktoré nevyhoveli jej návrhom na doplnenie dokazovania, predovšetkým mali riadne vypočuť maloletého L., ako aj manžela matky, X. Š.. Od výsluchu konaného dňa 15. novembra 2019 uplynul značný časový odstup a keďže súdy rozhodovali o 8, resp. 9 ročnom dieťati, tak sa mali zaujímať o jeho stanovisko. Konajúce súdy neskoro rozhodovali o návrhoch matky v konaní, nevykonali navrhované dôkazy, resp. vykonané dôkazy posúdili jednostranne v jej neprospech, resp. nedostatočne sledovali záujem maloletého L.. Vydané rozhodnutia tak trpia vadou nepreskúmateľnosti pre ich nedostatočné odôvodnenie a sú podľa dovolateľky zmätočné.

3.3. Matka uviedla, že syna neovplyvňuje ani nemanipuluje, len syna počúva a uvádza jeho prežité skúsenosti. Opätovne uviedla argumentáciu z odvolania ohľadne návštev a lekárskeho špecializovaných lekárov (psychológov, urológa, kožnej lekárky) z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu maloletého L. po návštevách v CDR Nové Mesto nad Váhom. Dovolateľka si uvedomuje, že je povinná usilovať sa o tom, aby dieťa udržiavalo kontakt s obidvoma rodičmi. O toto sa aj celú dobu usiluje. Poukázala na nález ÚS ČR zo dňa 13. marca 2012 sp. zn. II. ÚS 3765/11. Matka tiež odkázala na znalecký posudok G. X. C., G., ktorá konštatovala, že z hľadiska aktuálneho záujmu L. nie je žiaduci žiadny kontakt maloletého s otcom. Podľa matky výkon rodičovských práv a povinností nesmie vystaviť maloleté dieťa negatívnym vplyvom.

3.4. Matka sa usilovala L. vždy vysvetľovať, že sa má so svojim otcom stretávať. Pozitívne na neho vplýva a vysvetľuje. Žiaľ len zmienka o biologickom otcovi v maloletom vyvoláva paniku a strach, ktorá veľmi negatívne ovplyvňuje L. zdravotný stav. Čo sa dialo na C. matka nevie preukázať, pretože tam v tom čase nebola, ale nemá dôvod svojmu synovi neveriť.

3.5. Dovolateľka žiadala v súlade s ust. § 444 CSP odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, keďže mala za to, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce odklad vykonateľnosti.

3.6. Záverom dovolateľka žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Súčasne žiadala priznať náhradu trov konania.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu otec maloletého. Navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné podľa ust. § 448 CSP. Úvodom považoval za dôležité zdôrazniť, že úprava práv týkajúca sa stretávania s mal. v napadnutom rozsudku je z pohľadu otca minimum, ktoré mu súd mohol priznať, no napriek tomu ani po právoplatnosti tohto rozhodnutia ho matka nerešpektuje a bráni stretávaniu sa otca s maloletým. K námietke matky ohľadne nevyhovenia návrhu na odročenie pojednávania uviedol, že odvolací súd sa s touto námietkou vypořiadal dostatočne v bode 29. rozsudku, kde uviedol, že matka a jej PZ boli dňa 6. decembra 2021 upozornení, že žiadostiam o odročenie už vyhovené nebude. K námietke matky ohľadne nevykonania dokazovania výsluchom maloletého otec uviedol, že odvolací súd dospel k správnejmu záveru, že takýto výsluch pred odvolacím súdom by priniesol dieťaťu len ďalšiu traumu. Matka namiesto toho, aby maloletému vysvetľovala, že je v jeho záujme obnoviť stretávanie s biologickým otcom, ho straší trestným stíhaním. Matka nevedela a nevedie maloletého k obnoveniu stretávania riadne a pozitívnym spôsobom, ale naopak. Otec sa riadne nestretol so svojim synom L. už takmer 3 a pol roka a v poslednom období bol s ním dvakrát na pár minút v CDR. Matka zámerne sabotovala adaptačné stretnutia v CDR, aby zabránila obnoviť vzťah chlapca s otcom, ktorí spolu žili od narodenia. Stretnutia na CDR sa od 08. novembra 2021 do 07. marca 2023 realizovali iba v rozsahu 4,5 hodiny (do vydania rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu 2,5 hodiny). K odloženiu vykonateľnosti sa otec vyjadril tak, že vyhovením návrhu by stratil akúkoľvek možnosť domáhať sa stretnutia so synom.

5. K dovolaniu podal vyjadrenie aj kolízny opatrovník maloletého - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, ktorý uviedol, že dovolanie matky považuje úrad za nedôvodné, stotožňuje sa s právoplatným rozsudkom súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne 5CoP/56/2022.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné avšak nie je dôvodné.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolateľka v dovolaní uviedla ako dovolací dôvod ust. § 420 písm. f) CSP. Súdu prvej inštancie vytkla, že nevyhovel jej žiadosti o odročenie pojednávania konaného dňa 10. februára 2022. Nesúhlasila s tým, že súdy nevykonali navrhnutý dôkaz výsluchom maloletého a manžela matky. Súdom nižších stupňov vytkla, že neskoro rozhodovali o jej návrhoch v konaní, nevykonali navrhované dôkazy, resp. vykonané dôkazy posúdili jednostranne v jej neprospech, resp. nedostatočne sledovali záujem maloletého L.. Vydané rozhodnutia tak trpia vadou nepreskúmateľnosti pre ich nedostatočné odôvodnenie a sú podľa dovolateľky zmätočné.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka v tejto časti vytkla súdom nižšieho stupňa, že súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď žiadosti o odročenie pojednávania určeného na deň 10. február 2022 nevyhovel.

12. Dovolací súd preštudujúci obsah spisu konštatuje, že námietka je nedôvodná. Súd prvej inštancie sa dôvodom na nevyhovenie žiadosti venoval v bode 3. odôvodnenia rozsudku. Uviedol, že žiadosti matky a právneho zástupcu matky na odročenie pojednávania súd nevyhovel. Právny zástupca matky podaním zo dňa 09. februára 2022 žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že bol v kontakte s pozitívnou osobou na COVID - 19, svojou manželkou, s ktorou žije v spoločnej domácnosti. Podľa lekárskeho potvrdenia bola manželke právneho zástupcu potvrdená pozitívnosť dňa 01. februára 2022. Právny zástupca matky bol upozornený dňa 06. decembra 2021, aby v prípade opätovnej nemožnosti účasti na pojednávaní (či už z dôvodu kolízie s iným pojednávaním, výsluchom alebo z iného dôvodu), pre ďalšie

pojednávaniu zabezpečil svojej klientke substitúciu, v opačnom prípade súd jeho žiadosti nevyhoviel. Navyiac pozitívita manželke zástupcu bola potvrdená 01. februára 2022 a pojednávanie bolo nariadené na deň 10. február 2022, preto mal právny zástupca dostatok času, aby si svoje pracovné povinnosti v predstihu zariadil. Nešlo v danom prípade o dôvod odročenia pojednávania zistený bezprostredne pred pojednávaním. Rovnako súd nevyhoviel žiadosti matky o odročenie pojednávania z dôvodu, že sa pojednávania nemôže zúčastniť pre ochorenie maloletého a za účelom doplnenia dokazovania výsluchom maloletého v domácom prostredí a výsluchom jej manžela X. Š.É.. Vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, maloletý aj matka už boli v konaní vypočutí, preto ďalšie dokazovanie navrhovaných výsluchov, vrátane manžela matky maloletého, súd posúdil pre rozhodnutie ako nepodstatné. Odvolací súd sa touto námietkou zaoberal v bode 29. odôvodnenia rozsudku, kedy konštatoval, že dňa 6. decembra 2021 boli matka a jej právny zástupca upovedomení, že takýmto žiadosťami o odročenie nebude vyhovievané. Súd prvej inštancie tak postupoval správne, keď žiadosti právneho zástupcu matky o odročenie pojednávania určeného na deň 10. február 2022 nevyhoviel.

13. Dovolateľka ďalej nesúhlasila s tým, že súdy nevykonali navrhnutý dôkaz výsluchom maloletého a manžela matky maloletého. Súdom nižších stupňov vytkla, že neskoro rozhodovali o jej návrhoch v konaní, nevykonali navrhované dôkazy, resp. vykonané dôkazy posúdili jednostranne v jej neprospech, resp. nedostatočne sledovali záujem maloletého L.. K tejto námietke dovolateľky dovolací súd uvádza, že v súlade s § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na súde. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Oba súdy uviedli, aké dôkazy vykonali, z čoho vychádzali a aj dôvod, pre ktorý výsluch maloletého L. nebol zrealizovaný (odvolací súd tu uviedol, že je zrejme, že aj prípadný výsluch maloletého pred súdom by potvrdil tvrdenia matky, ktorá odmieta možnosť syna kontaktovať sa s otcom, z postoja matky a maloletého je zrejme, že takýto výsluch pred odvolacím súdom by priniesol dieťaťu ďalšiu traumu a nevedol by k želanému výsledku, nakoľko maloletý potrebuje sústavnú odbornú psychologickú pomoc) a samotná skutočnosť, že sa dovolateľka s výsledkom vykonaného dokazovania nestotožňuje, nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP.

14. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že problematickým sa mu v danom konaní ani tak nejaví názor maloletého, ktorý je vo vzťahu k svojmu biologickému otcovi odmietavý zrkadliac tak aktuálne nálady a očakávania matky, ako skôr ambivalentný postoj matky, ktorá na jednej strane uvádza, že na maloletého pozitívne vplyva a vysvetľuje mu, na druhej strane robí všetko preto, aby sa nariadené výchovné opatrenie nerealizovalo a stretnutia maloletého s otcom za účasti odborníkov v CDR sabotuje. Ako vyplýva aj zo správy CDR Nové Mesto nad Váhom zo dňa 07. marca 2023 odborný tím nemohol naplniť stanovený cieľ s rodinou a doposiaľ sa nepodarilo plnohodnotne zrealizovať styk otca s maloletým L.. Matka bola počas stretnutí nespolupracujúca, nerešpektovala uznesenie súdu ani pokyny odborného tímu, v inej časti správy je uvedené, že matka neupevňuje rolu otca, maloletý na stretnutia

nebol pripravený. Dovolací súd zdôrazňuje, že v súlade s ust. § 24 ods. 5 posl. veta zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Je v záujme maloletého dieťaťa, aby bol zachovaný vzťah k obom jeho rodičom, čo ale nie je možné, ak jeden z rodičov, ktorému je dieťa zverené, tomuto vzťahu a jeho uchovaniu nenapomáha, práve naopak, bojkotuje ho a využíva svoje dominantné výchovné postavenie vedome tak ovplyvňujúc mienku, náladu a názory maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že len rodičia schopní vystupovať v očiach dieťaťa rozumne a kultivovane, bez invektív, búrlivých diskusií, obštrukcií a zaťahovania dieťaťa do osobných útokov, môžu v dieťati vytvárať pozitívny vzor na riešenie budúcich konfliktných situácií.

15. Matka rozsudku odvolacieho súdu vytkla aj nedostatočné odôvodnenie rozsudku, pričom ani túto vadu dovolací súd v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu nezistil. Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu a vyššie uvedených postulátov dovolací súd konštatuje, že rozsudky súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu spĺňajú vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 aj § 393 ods. 1, 2 CSP, preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojevoľné). Odôvodnenie rozsudkov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva, ktoré dôkazy súdy vykonali a ako ich vyhodnotili aj to, ako vec právne posúdili aj dôvody nevykonania dôkazu výsluchom maloletého a manžela matky.

16. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľky podľa ustanovenia § 448 zamietol.

17. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolanie nie je dôvodné, dovolací súd o odklade vykonateľnosti napadnutého rozsudku nerozhodoval.

18. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.